

LAGINA

Ahmet A. Tırpan Bilal Söğüt

Eserin yayın hakları basım yerine aittir. İzin alınmaksızın kısmen veya tamamen çoğaltılamaz.

LAGİNA ARAŞTIRMALARI I

Basım Yılı : Eylül 2005

Baskı Sayısı : 1500 Adet

1. Baskı

Dizgi & Fotoğraf

Yrd. Doç. Dr. Bilal SÖĞÜT

Baskı Ön Hazırlık & Kapak Tasarım

Fatma ÇADIR

BASIM ve DAĞITIM

ANIL Ofset & Tıpo Matbaacılık

Tel: 0252 572 81 96 - 572 87 06 - Fax : 572 81 62 32

Konak Mah. Atatürk Cad. No:48/D - Yatağan/MUĞLA

ISBN : 975-00292-0-8

ÖNSÖZ

1992 yılında, Lagina Hekate kutsal alanındaki altarda yapılan kaçak kazıda açığa çıkarılan ve üzerinde çift yönlü boğa protonu bulunan mermer bir mimari parçanın kaçakçılar tarafından koparılıp götürülmesi, bizim Lagina Hekate kutsal alanında arkeolojik çalışmalara başlamamızın nedeni olmuştur.

O sırada Stratonikeia antik kentinde çalışıyorduk. 1981 yılından itibaren katılmış olduğum Stratonikeia kazıları ve konusu yöre ile ilgili doktora çalışmalarım nedeniyle, Lagina kutsal alanını yakından tanıma olanağı bulmuş idim. Laginadaki kaçak kazıların burada bir kurtarma kazısı yapılması gerekliliğini doğurması nedeniyle, yöreden sorumlu Milas Müzesi başkanlığında ve Sayın hocam Prof. Dr. Yusuf Boysal'ın görevlendirmesi doğrultusunda, 1993 yılında burada bir kurtarma kazısı başladı.

Bu dönemde Lagina kutsal alanında sadece propylonun merkezi kapısı, yarısından fazlası toprağa gömülü olarak ayakta duruyordu. Diğer tüm kalıntılar, zengin bitki örtüsü ve toprak altına gizlenmişti. Kalıntılara ulaşacak bir yol bile yoktu.

Turgut belediyesinin genç belediye başkanı Muammer Bahçeli, 1992 yılında hemen Lagina'yı ana yola bağlayacak bir yol açtığı gibi, 1993 yılında belediye otelini kazı heyetine 20 yıllığına tahsis etti ve kazılar başladı. Başlangıç yıllarında, sayın hocam Prof. Dr. Yusuf Boysal ve değerli müzecilerimiz Haluk Yalçınkaya ve Behçet Süzen'in büyük destek ve yardımlarını gördük. Lagina ören yerinin emekli ve halen görev yapan bekçileri Mehmet Ünal, İsmail Genek ve Abdullah Demirel'in Lagina eserlerinin korunmasında ve gelecek nesle sağlam aktarılmasında büyük katkıları oldu. Yatağan Termik Santrali eski ve yeni, Müdür ve Müdür Yardımcıları, Mehmet Hoşoğlu, Aziz Tığ, Mehmet Aslan, GELİ Müessesesi Müdürlüğü eski ve yeni, Müdür ve Müdür Yardımcıları Buğra Berkün, Edip Akıncı, Yüksel Akın, Okan Göksel Dalgıç beylerin her konudaki yardımları, her zaman çalışmalarımıza hız kazandırmıştır. Turgut Beldesi Belediyesi tüm Meclis Üyeleri, dostlarım Ahmet Dalgıç ve Hüseyin Karabıyık, Sadık Kömürcü ve Tefvik Tezbaşaran daima yanımızda oldular ve olmaktadırlar.

Değerli dostum Muğla Üniversitesi Rektörü Sayın Prof. Dr. Şener Optik, ne zaman bir desteğe ihtiyacımız olsa, hep yanımızdaydı.

Muğla Müzesi, Kültür ve Turizm Müdürlüğü ve Muğla Koruma

Kurulundaki tüm meslektaşlarımızdan daima yardım ve kolaylıklar gördük. Kültür ve Turizm Bakanlığı Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü ve Döner Sermaye İşletmesi Merkez Müdürlüğü çalışanları ile bakanlık temsilcisi olarak kazımıza katılan değerli meslektaşlarımız ve dostlarımızın katkı ve destekleri daima ön planda olmuştur.

On sene birlikte çalıştığımız heyet üyemiz Prof. Dr. M. Çetin Şahin, Yrd. Doç. Dr. Asuman Baldıran, Yrd. Doç. Dr. Osman Kunduracı ve Yrd. Doç. Dr. Abuzer Kızıl, Asistanlarımız Arş. Gör. Coşkun Daşbacak, Arş. Gör. Makbule Ekici, Arş. Gör. Tunç Sezgin ve Arş. Gör. Zeliha Gider, Antropologumuz Arş. Gör. Zehra Satar, Restoratör ve Konservatörümüz Pınar Yiğit ile Pamukkale, Selçuk, Tekirdağ, Anadolu, Akdeniz, Ege, Atatürk ve Muğla Üniversitelerinden heyetimize katılan öğrencilerimize Türk arkeolojisi adına şükran ve saygılarımızı sunarız.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ

İÇİNDEKİLER

1 GİRİŞ	1
1.1 Bulunduğu Yer	1
1.2 Yapılan Araştırmalar	1
1.3 Tarihi Süreci	3
1.4 Lagina'nın Türk Arkeolojisi İçin Önemi	4
2 HEKATE MİTOLOJİSİ VE YAPILAN TÖRENLER	7
2.1 Hekate Mitolojisi	7
2.2 Yapılan Törenler	10
3 HEKATE KUTSAL ALANI VE BURADA BULUNAN YAPILAR	12
3.1 Propylon ve Giriş Yapısı	12
3.2 Altar	17
3.3 Tapınak	24
3.4 Stoa	36
3.5 Rahip Evleri	39
3.6 Anıtlar	40
3.7 Naiskoslar	44
3.8 Dükkanlar ve Hayvan Pazarı	45
3.9 Çeşme	46
3.10 Şapel ve Bizans Yapısı	46
4 KUTSAL ALANIN GELİRLERİ VE BURADA ÇALIŞAN GÖREVLİLER	51
5 KUTSAL ALANIN YAKIN ÇEVRESİNDE BULUNAN KALINTILAR 52	
5.1 Kutsal Yol	52
5.2 Koranza'daki Apollon ve Artemis Kutsal Alanı	54
5.3 Kutsal Havuz	55
5.4 Nekropol	60
6 YAPILAN ÇALIŞMALAR	64
BİBLİYOGRAFYA	66